

Rondom het Riels Laag

Wandeltocht (ca. 7 km)

De wandeling start vanaf de boswachterswoning het 'Riels Hoefke' (Riels Hoefke no. 6). Het Brabants Landschap organiseert vaak vanaf deze locatie een aantal activiteiten rondom het Regte Heide in Riel. Zoals bijvoorbeeld in "De week van het landschap". Er is voldoende plaats om te parkeren. De wandeling gaat met de klok mee. Dit betekent dat we in oostelijke richting beginnen langs enkele boerderijen. Even verderop bereiken we de "Witte Brug" over de Oude Leij. Hier lag vroeger een 'voorde', een plaats waar je gemakkelijk een beek kunt oversteken, niet via een brug maar te voet of te paard. Ook plaatsnamen als Helvoirt en Cromvoirt herinneren aan zo'n doorwaadbare plek. Links is de bedding van de beek de Oude Leij afgegraven.

Even verderop voor de slagboom, waar zich een infopaneel bevindt, gaan we linksaf een zandpad in, de Aesvoortsedijk. Door twee klappoorten betreden we een begrazingsgebied. De heide en het beekdal worden hier integraal', d.w.z. als één geheel, begraasd. Deze treffen we ook meteen op ons pad. Door hun vraat maken de beesten de scherpe overgangen tussen cultuurland en heide geleidelijker en dus natuurlijker. We blijven het pad volgen. Aan onze rechterzijde liggen de uitgestrekte heidevelden van de Regte Heide. Duidelijk is hier langs dit pad te zien dat grote stukken heide zijn afgeplagd.

Voorlopig lopen we rechtdoor. Rechts liggen ecologisch beheerde akkers en hooilanden, doorsneden door houtwallen. Links is het beekdal over grote delen afgegraven. In noordelijke richting is er een prachtig zicht op de kerktoren van Riel. Dit kleinschalige landschap doet arcadisch aan. Het is een ideaal broedgebied voor allerlei struweelvogels. Het korhoen, dat op de heide broedt, zoekt hier zijn voedsel, te weten onkruidzaden en insecten.

Op de hoek van een Amerikaanse eikenbosje (met weinig ondergroei), vóór de akker, slaan we rechtsaf een kronkelpaadje in dat ons door dit bosje voert. Aan het einde van het bosje rechtsaf een breed zandpad in. We komen nu langzaam op de Regte Heide. Bij het tweede pad linksaf gaan we de heide op. In onregelmatige stroken zie je dat de heide ook hier afgeplagd is. Zo wil Brabants Landschap de vergrassing van de heide een halt toeroepen. Op de kale bodem ontkiemen de zaden van struikhei en dophei, maar bijvoorbeeld ook de klokjesgentiaan. Door deze 'verjongingskuur' wordt het heidelandschap kunstmatig in stand gehouden. Dit is te rechtvaardigen, want zowel de natuurlijke als cultuurhistorische waarde is hoog.

Bij eerste kruising loopt de route naar rechts. Voor ons doemen de contouren van enkel grafheuvels op. Na 100 m komen we bij een info-zuil waarop informatie staat over de grafheuvels. Daarvan liggen er hier zes. Ze dateren uit de Vroege en Midden Bronstijd, circa 1700 tot 1000 vóór Christus. Dit wijst op een nederzetting - hutten, akkertjes - uit die tijd. Voor de eerste keer zijn de grafheuvels opgegraven in 1935. Daarbij kwamen grafgiften aan het licht zoals strijdbijlen, polsbeschermers, stenen dolken, knopen en kralen. We nemen de tijd de drie grafheuvels op dit deel van de Regte Heide te bekijken en lopen vervolgens bij de infozuil linksaf, het pad volgend dat naar rechts draait.

We vervolgen het pad in zuidelijke richting en zo bereiken we het zuidelijke deel van de heide, met veel spontane bosopslag. Hier houden we rechts aan. We komen nu in de voormalige Gemeentebossen van Goirle, aangelegd als werkverschaffingsproject in de jaren '30. Rechtdoor, rechts bevindt zich bos van Corsicaanse den met veel adelaarsvaren in de ondergroei. Na 200 m bij kruising rechtsaf, richting vogelkijkhut Tapsmoer op de grens van de Regte Heide en het Riels Laag. Hij is, onder auspiciën van Brabants Landschap, gebouwd door leerlingen van de bodemgroep van het ROC.

Vanuit de hut heb je een prachtig uitzicht over Riels Laag'. De naam van de hut (Tapsmoer) is afgeleid van moer, wat veen betekent in eigendom van de abt. De naam heeft alles te maken met de abdij van

Tongerlo, gelegen in de Belgische Kempen. Die bezat al vanaf 1175 uitgestrekte landerijen en hoeven onder Alphen en brachten hier en tot in Tilburg gronden tot ontginning. De monniken van deze abdij van de Norbertijnen verzorgden in Alphen en Riel ook de pastorale zorg tot 1830. Belangrijke Alphense hoeven die de abdij in bezit had, waren onder meer de Nieuwelandse Hoef, de Grote Hoef en de Leeuwerkeneik.

De vogelkijkhut hut biedt een prachtig uitzicht over de uitgestrekte vlakte van het dal van de Oude Leij. De vogels die je hier kunt bewonderen, wisselen door het jaar heen. In het vroege voorjaar zie je er baltende kieviten en grutto's, maar bijvoorbeeld ook slobbeend en zomertaling. In de nazomer strijken er allerlei doortrekkers neer, die wel weken in het gebied kunnen blijven hangen: lepelaar, kleine zilverreiger en aalscholver bijvoorbeeld.

We verlaten de vogelkijkhut en slaan meteen rechtsaf het pad in dat langs het dal van de Oude Leij in zuidelijke richting loopt. Even verderop links in het bos staat opnieuw een grafheuvel en een infozuil. Doorlopend op de route bereiken we na 400 m een kruising en slaan rechtsaf. Hier lopen we na 50 m op een oude, diepliggende turfvaart. Over het bruggetje slaan we direct linksaf. We vervolgen het pad langs de turfvaart. Ter hoogte van de vijfsprong gaan we rechtsaf en betreden Landgoed Het Ooijevaarsnest. Net voor de kikkerpoel slaan we rechtsaf.

Deze Jan Pieter Six Poel is een cadeau van de Nederlandse Milieupool (NMP), een samenwerkingsverband van verzekeringmaatschappijen die het complexe risico van milieuschade verzekeraar hebben gemaakt. De NMP verschafte het Brabants Landschap de middelen om een nieuwe kikkerpoel met bankje aan te leggen. De kikkerpoel is vernoemd naar de voormalige voorzitter van de NMP wiens naam bij zijn afscheid aan de kikkerpoel werd verbonden.

Even verderop is links van ons een houten loopbrug. Die gaan we op en steken zo het natte beekdal van de Oude Leij over. Aan het einde van de loopbrug gaat het pad nog even rechtdoor en buigt dan rechtsaf. We staan nu aan een 'brandvijver' of 'blusvijver'. Eeuwenlang lag hier een welvarende hoeve, de Leeuwerkeneik, maar in het geweld van de Tweede Wereldoorlog is die gesneuveld en niet meer opgebouwd. Bij dergelijke verlaten hoeves groef men doorgaans een vijver, voor meerdere doelen. Onder meer om het vee te laven en over bluswater te beschikken in geval van nood. Deze blusvijver ligt midden op het particuliere landgoed De Hoevens. De eigenaar is op tal van manieren actief om de natuurwaarden van zijn landgoed te verhogen. Zo heeft de Oude Leij onder meer drasse oevers gekregen en zijn er verspreid poelen en houtwallen aangelegd.

We vervolgen het pad richting de Regte Heide. Op de vijfsprong gaan we rechts en direct daarna linksaf volgen we het bospad. Na 200 m op de T-splitsing rechtsaf. Nog steeds zijn we in het bos en op de volgende T-splitsing gaan we linksaf en verlaten het bos. Rechts van ons hebben we opnieuw een wijds uitzicht op het Riels Laag. Het beekdal is hier sterk vernat, zodat er 's winters een brede zone onder water staat. Dit is pas mogelijk geworden sinds de verspreid liggende landbouwenclaves in eigendom kwamen van het Brabants Landschap en er werk kon worden gemaakt van natuurontwikkeling. Zodra het zandpad overgaat in een verharde weg bereiken we 't Riels Hoefke waar we de rondwandeling zijn begonnen.

Deze wandelroute is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Ten aanzien van wijzigingen of onvolledigheden in de tekst kan geen aansprakelijkheid worden aanvaard.